

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2008. gada 21. februārī*

Lieta C-507/06

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Oberlandesgericht Innsbruck* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 30. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2006. gada 13. decembrī, tiesvedībā

Malina Klöppel

pret

Tiroler Gebietskrankenkasse,

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermans [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], K. Šimans [*K. Schiemann*] (referents), P. Kūris [*P. Kūris*] un K. Toadere [*C. Toader*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Klepeles [*Klöppel*] vārdā — D. Rīfs [*D. Rief*],

— Tiroles apgabala slimokases [*Tiroler Gebietskrankenkasse*] vārdā — A. Brambeka [*A. Bramböck*], pārstāve,

— Austrijas valdības vārdā — K. Pezendorferē [*C. Pesendorfer*], pārstāve,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz V. Ferante [*W. Ferrante*], *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — F. Kreišics [*V. Kreuzschitz*], pārstāvis,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 5. jūnija Regulu (EK) Nr. 1386/2001 (OV L 187, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Regula Nr. 1408/71”), 3. panta un 72. panta interpretāciju, kā arī par Padomes 1972. gada 21. marta Regulas (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71, kura grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97, kura grozīta ar Komisijas 2002. gada 27. februāra Regulu (EK) Nr. 410/2002 (OV L 62, 17. lpp.; turpmāk tekstā — “Regula Nr. 574/72”), 10.a panta interpretāciju.

- ² Šis lūgums radies prāvā starp Klepeles kundzi un *Tiroler Gebietskrankenkasse* par laikposma ilgumu, kurā ieinteresētajai personai ir tiesības uz bērna kopšanas pabalstu Austrijā.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesiskais regulējums

- 3 Saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 3. pantu, kura nosaukums ir “Vienlīdzīga attieksme”:

“1. Ievērojot šīs regulas īpašos noteikumus, uz personām, kas dzīvo kādā dalībvalstī, uz kuru attiecas šī regula, attiecas tie paši pienākumi un tie paši pabalsti saskaņā ar jebkuras dalībvalsts tiesību aktiem, kā uz šīs valsts pilsoņiem.

[..]”

- 4 Regulas Nr. 1408/71 4. pantā ar nosaukumu “Jautājumi, uz kuriem attiecas šī regula” ir noteikts šādi:

“1. Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālā nodrošinājuma jomas:

[..]

h) ģimenes pabalsti.

[..]”

- 5 Regulas Nr. 1408/71 72. pantā ar nosaukumu “Nodarbinātības laikposmu summēšana” ir noteikts:

“Ja kādas dalībvalsts tiesību aktos tiesību iegūšanai uz pabalstiem paredzēts priekšnoteikums par nodarbinātības laikposmu pabeigšanu, šis valsts kompetentā institūcija, ciktāl nepieciešams, ņem vērā tādus nodarbinātības laikposmus, kas pabeigti jebkurā citā dalībvalstī, tā, it kā tie būtu pabeigti saskaņā ar tās tiesību aktiem.”

- 6 Saskaņā ar Regulas Nr. 574/72 10.a pantu ar nosaukumu “Noteikumi, kas piemērojami gadījumos, kad pārklājas tiesības uz ģimenes pabalstiem vai ģimenes piemaksām, vai ja tajā pašā laikā vai kādā tā posmā darba ņēmējs ir secīgi bijis vairāku dalībvalstu tiesību subjekts”:

“Ja darba ņēmējs vai pašnodarbinātā persona ir secīgi bijis divu dalībvalstu tiesību subjekts laikposmā starp diviem ģimenes pabalstu vai ģimenes piemaksu izmaksas datumiem, kā to paredz vienas vai abu attiecīgo dalībvalstu tiesību akti, piemēro šādus noteikumus:

- a) ģimenes pabalsti vai ģimenes piemaksas, ko šis darba ņēmējs var pieprasīt saskaņā ar katras šīs valsts tiesību aktiem, atbilst tādām dienas pabalstu vai piemaksu

skaitam, kas pienākas saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem. Ja šie tiesību akti neparedz dienas pabalstus vai piemaksas, ģimenes pabalstus vai piemaksas piešķir proporcionāli laikam, kurā šis darba ņēmējs ir bijis katras no šo dalībvalstu tiesību subjekts [katrā no šīm dalībvalstīm], ņemot vērā attiecīgajos tiesību aktos noteikto laikposmu;

- b) ja ģimenes pabalstus vai piemaksas ir piešķirusi kāda institūcija laikposmā, kurā tos vajadzējis piešķirt citai institūcijai, minētās institūcijas veic savstarpējus norēķinus;

[..].”

Austrijas tiesiskais regulējums

- 7 2001. gada 8. augusta Likuma par bērna kopšanas pabalstu (*Kinderbetreuungsgeldgesetz*) (*BGBI. I*, 103/2001, turpmāk tekstā — “*KBGG*”) 5. pantā ir paredzēts šādi:

“1. Bērna kopšanas pabalsts tiek izmaksāts maksimāli līdz brīdim, kad bērns sasniedz 36 mēnešu vecumu, izņemot, ja turpmāk minētajos gadījumos paredzēts citādāk.

2. Ja tikai viens no vecākiem saņem pabalstu, tas tiek izmaksāts ilgākais, līdz bērns sasniedz 30 mēnešu vecumu. Ja arī otrs vecāks saņem bērna kopšanas pabalstu, pabalsta saņemšanas termiņu, izmaksājot pabalstu ilgāk nekā līdz bērns sasniedz trīsdesmit mēnešu vecumu, pagarina par termiņu, kādā otrs vecāks saņēmis bērna kopšanas pabalstu, taču maksimāli — līdz bērns sasniedz 36 mēnešu vecumu.

3. Bērna kopšanas pabalstu var pārmaiņus saņemt abi vecāki, bet personu, kas saņem pabalstu, atļauts manīt divas reizes. [..]”

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

- 8 Klepeles kundze, Vācijas pilsoņe un ierēdne Ziemeļreinas-Vestfālenes federālajā zemē, dzīvo Austrijā un strādā par skolotāju ģimnāzijā, kas atrodas Vācijā. Līdz 2004. gada 18. augustam viņa dzīvoja Vācijā, kur 2004. gada 11. aprīlī piedzima viņas meita. Krālera [*Kraler*] kungs, Austrijas pilsonis, Klepeles kundzes dzīvesbiedrs un bērna tēvs, kopš 2004. gada 11. marta pārcēlās pie ieinteresētas personas, lai palīdzētu pirms dzemdībām un rūpētos par minēto bērnu pēc tā piedzimšanas. Šajā sakarā Krālers no Insbrukas universitātes — sava darba devēja Austrijā — saņēma neapmaksātu atvaļinājumu. Savukārt Klepeles kundzei tika piešķirts neapmaksāts atvaļinājums laikposmā no 2004. gada 22. jūlija līdz 2007. gada 10. aprīlim.
- 9 Pēc viņu meitas piedzimšanas Klepele un Krālers, kuri palika Vācijā, saņēma bērna kopšanas pabalstu šajā dalībvalstī, savukārt Krālers šo pabalstu saņēma laikposmā no 2004. gada 11. aprīļa līdz 11. augustam.
- 10 2004. gada 18. augustā Klepele un Krālers kopā ar savu bērnu iekārtojās uz dzīvi Austrijā un Krālers atsāka savu profesionālo darbību.
- 11 Sākot no šī datuma līdz 2006. gada 11. oktobrim Klepele saņēma bērna kopšanas pabalstu saskaņā ar Austrijas tiesībām. Viņas lūgumu šī pabalsta saņemšanas ilgumu pagarināt līdz 2007. gada 10. aprīlim *Tiroler Gebietskrankenkasse* ar 2006. gada

3. maija lēmumu noraidīja. Šo lēmumu tā pamatoja ar *KBGG* 5. panta 2. punktu, kurā paredzēts, ka gadījumā, ja bērna kopšanas pabalstu saņem tikai viens no vecākiem, to izmaksā, ilgākais, 30 mēnešus pēc bērna piedzimšanas, bet, ja šo pabalstu saņem (vai ir saņēmis) arī otrs no vecākiem, tad tiesības saņemt šo pabalstu ir 36 mēnešus, ja vecāki to saņem pamīšus. Tādēļ tas, ka Krālers bērna kopšanas pabalstu no 2004. gada 11. aprīļa līdz 11. augustam saņēma Vācijā, netika ņemts vērā, pārbaudot Klepeles tiesības uz bērna kopšanas pabalstu 36 mēnešus ilgu laikposmu.

12 Klepele šo lēmumu pārsūdzēja.

13 Insbrukas Federālās zemes tiesa [*Landesgericht Innsbruck*] piekrita *Tiroler Gebietskrankenkasse* argumentiem un Klepeles sūdzību noraidīja, atzīdama, ka viņai bija tiesības bērna kopšanas pabalstu saņemt tikai 30 mēnešus.

14 Klepele par šo nolēmumu iesniedza apelācijas sūdzību, un šādos apstākļos Insbrukas Apelācijas tiesa [*Oberlandesgericht Innsbruck*] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [...] Regulas Nr. 1408/71 [...] 72. pants apvienojumā ar šīs regulas 3. pantu, kā arī apvienojumā ar [...] Regulas Nr. 574/72 [...] 10.a pantu ir interpretējams tādējādi, ka laikposmi, par kuriem saņemami ģimenes pabalsti dalībvalstī (šajā lietā — Vācijas Federatīvajā Republikā — *Bundeserziehungsgeld* — valsts bērna kopšanas pabalsts), ir pielīdzināmi tiesībām uz līdzvērtīgu pabalstu citā dalībvalstī (šajā lietā — Austrijā — *Kinderbetreuungsgeld* — bērna kopšanas pabalsts), un tādēļ otrajā dalībvalstī, lai

iegūtu tiesības saņemt pabalstu, ir jākvalificē līdzvērtīgi kā šis valsts laikposmus, ja konkrētajā laikposmā abi vecāki ir kvalificējami kā darba ņēmēji Regulas Nr. 1408/71 1. panta a) punkta i) apakšpunkta izpratnē?”

Par prejudiciālo jautājumu

15 Iesniedzējtiesa norāda, ka Klepeles situācijā atsauces laikposmi, kuri ņemami vērā tiesību uz bērna kopšanas pabalstu piešķiršanai, ir vērtējami citādāk, atkarībā no tā, vai tie ir pabeigti Austrijā vai citā dalībvalstī. Tomēr, ja Krālers savu bērnu ir kopis Austrijā un šajā sakarā saņēmis bērna kopšanas pabalstu šajā dalībvalstī, Klepele varētu pretendēt šo pabalstu saņemt ilgāku laiku. Šādos apstākļos un konstatējusi, ka Klepeles situācijai ir piemērojama Regula Nr. 1408/71, iesniedzējtiesa jautā, vai šīs regulas normas var interpretēt tādējādi, ka laikposmi, kuros ģimenes pabalsti saņemti Vācijā, ir pielīdzināmi tādu pašu pabalstu saņemšanas laikposmiem Austrijā.

16 Šajā sakarā vispirms ir jāatgādina — kā norāda Austrijas valdība —, ka Kopienu tiesības neskar dalībvalstu kompetenci organizēt savas sociālā nodrošinājuma shēmas un ka gadījumā, ja tas nav saskaņots Kopienu līmenī, katrai dalībvalstij pašai savos

tiesību aktos ir jāparedz sociālā nodrošinājuma pabalstu saņemšanas nosacījumi, kā arī to apmērs un saņemšanas ilgums. Tomēr šīs kompetences ietvaros dalībvalstīm ir jāievēro Kopienas tiesības, it īpaši EKL noteikumi par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos vai arī katram Eiropas Savienības pilsonim piešķirto brīvību pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā (2000. gada 23. novembra spriedums lietā C-135/99 *Elsen*, *Recueil*, I-10409. lpp., 33. punkts).

- 17 EKL 39. panta 2. punkta paredzētais nediskriminācijas princips, kas migrējošo darba ņēmēju sociāla nodrošinājuma jomā ir konkretizēts Regulas Nr. 1408/71 3. panta 1. punktā, aizliedz ne tikai atklātu diskrimināciju to personu pilsonības dēļ, kas gūst labumu no sociālā nodrošinājuma shēmām, bet vēl arī visas slēptās diskriminācijas formas, kas, piemērojot citus izšķiršanas kritērijus, faktiski noved pie tāda paša rezultāta (skat. 2007. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-332/05 *Celozzi*, Krājums, I-563. lpp., 13. un 23. punkts).
- 18 Tā par netieši diskriminējošiem ir atzīstami valsts tiesībās paredzētie nosacījumi, kas, lai gan ir piemērojami neatkarīgi no pilsonības, tomēr būtiski vai lielākoties ietekmē migrējošus darba ņēmējus, kā arī visi vienlīdzīgi piemērojamie nosacījumi, ko attiecīgās valsts darba ņēmēji var izpildīt vieglāk nekā migrējošie darba ņēmēji, vai arī tādi nosacījumi, attiecībā uz kuriem pastāv risks, ka tie nelabvēlīgi ietekmēs īpaši migrējošos darba ņēmējus (iepriekš minētais spriedums lietā *Celozzi*, 24. punkts).
- 19 Atsakot ņemt vērā laikposmu, kurā ieinteresētās personas dzīvesbiedrs Krālers saņēma tādu pašu pabalstu, saskaņā ar Austrijas tiesībām, kad bērna kopšanas pabalsts bija jāpiešķir Klepelei, varētu iestāties iepriekš minētā situācija, ja, vispārīgi aplūkojot, tie ir citu dalībvalstu darba ņēmēji, kuri pirms pārvākšanās uz dzīvi Austrijā ir saņēmuši ģimenes pabalstus citās dalībvalstīs.

20 Ir jānorāda, ka Tiesas rīcībā nav faktu, lai pārbaudītu šādu atšķirīgu attieksmi, kas nelabvēlīgi ietekmē migrējošus darba ņēmējus.

21 Tā kā ar Regulas Nr. 1408/71 3. panta interpretāciju vien pietiek, lai sniegtu iesniedzējietiesai vajadzīgo informāciju atbildei, lai atrisinātu tās izskatīšanā esošo prāvu, tad Tiesai nav vajadzības veikt Regulas Nr. 1408/71 72. panta un Regulas Nr. 574/72 10.a panta interpretāciju.

22 Ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka ar Regulas Nr. 1408/71 3. panta 1. punktu ir pretrunā situācija, ja dalībvalsts, lai piešķirtu tiesības uz tādu ģimenes pabalstu kā Austrijas tiesības paredzētais bērna kopšanas pabalsts, atsakās ņemt vērā laikposmu, kurā pielīdzināms pabalsts ir saņemts citā dalībvalstī, kā tādu, kas būtu pabeigts šīs pašas dalībvalsts teritorijā.

Par tiesāšanās izdevumiem

23 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējietiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

ar Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 5. jūnija Regulu (EK) Nr. 1386/2001, 3. panta 1. punktu ir pretrunā situācija, ja dalībvalsts, lai piešķirtu tiesības uz tādu ģimenes pabalstu kā Austrijas tiesībās paredzētais bērna kopšanas pabalsts, atsakās ņemt vērā laikposmu, kurā pielīdzināms pabalsts ir saņemts citā dalībvalstī, kā tādu, kas būtu pabeigts šīs pašas dalībvalsts teritorijā.

[Paraksti]